

of medical, psychological and pedagogical components of professional training of the speech therapists evaluated by three major factors: the level of formation of theoretical and methodological knowledge of integrated disciplines, the level of formation knowledge of separate types and techniques of correction work, the level of development of integrative thinking students (speech therapists).

Evaluation parameters are defined and the necessity to increase the level of formation theoretical and cognitive component of integrative training is substantiated. Particular attention is paid to the identification and characteristic of the conditions of organization of the integration components of training in conditions of higher educational institution.

Key words: integration of medical, psychological and educational components, measures and indicators of formation of integrative knowledge, training of speech therapists.

Стаття надійшла до редакції 23.12.2013 р.

Прийнято до друку 24.01.2014 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Савченко С. В.

УДК 378.011.3–051:330

Ю. П. Потуй

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ
У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ:
ПОГЛЯДИ НАУКОВЦІВ**

Професія економіста широко затребувана сьогодні у суспільстві й дозволяє молоді повноцінно реалізувати себе у житті. Як зауважує Л. Нізамієва, ця професія „дає можливість задовольнити багато базових людських потреб: у соціальному визнанні, повазі; у можливості займатися любимою справою; у спілкуванні, взаємодії з людьми; у самореалізації своїх потенційних можливостей, професійних знаннях, здібностях досвіду; в реалізації своїх ідей, планів, творчого потенціалу; в пізнанні навколишнього світу, інших людей та самого себе; у професійному просуванні, зростанні” [1]. Разом з цим, набуття економічної професії потребує ціннісного підґрунтя та вимагає формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей в процесі їх професійної підготовки на науково обґрунтованій основі.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що дослідники (Н. Григор'єва, Н. Перевезенцева, С. Петрикова, А. Позднякова, Г. Чижикова, Н. Яремчик, Л. Ярулліна та ін.) зосереджують увагу переважно на формуванні у майбутніх економістів ціннісних орієнтацій,

що є похідними від професійних цінностей. Такий підхід не забезпечує необхідної основи свідомої, відповідальної діяльності економіста, в якій поєднуються інтереси суспільства, громадян, підприємства та власні інтереси. Тому виникає необхідність у виявленні ефективних шляхів формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей в процесі професійної підготовки.

Метою цієї статті є дослідження підходів науковців щодо розв'язання проблеми формування професійних цінностей у майбутніх економістів.

У нашому дослідженні ми розглядаємо *професійні цінності економіста* як найбільш значущі для цього фахівця явища, які визначають смисл, регламентують та спрямовують його професійну діяльність у економічній сфері, стали основою для вибору та оволодіння професією економіста, його професійного зростання та отримання у результаті професійної діяльності соціально значущих результатів. Нами виявлено, що до складу професійних цінностей економіста входять суспільно-професійні, професійно-групові та особистісно-професійні цінності.

Формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей розглядається нами як складний, цілісний, тривалий, особистісно орієнтований процес, від результатів якого залежать успішність професійної реалізації економіста та майбутній стан економіки країни. Як зазначав М. Бахтін, найгіршим результатом освіти є добре проінформовані, але не обтяжені сумлінням люди [2]. Тому стрижнем формування професійних цінностей повинна бути гуманістично спрямована професійна освіта.

Освіта людина пов'язана з процесом „переживання” базових цінностей в умовах вибору. Тому процес формування професійних цінностей повинен бути цілісним та побудованим на провідних положеннях гуманістичного, аксіологічного, особистісного орієнтованого, компетентнісного та інших методологічних підходах, які зорієнтовані на розвиток ціннісної сфери особистості.

Однак процес засвоєння професійних цінностей в процесі професійної підготовки не є простим, оскільки на психологічне та психофізіологічне зростання молодшої людини у віці 17–21 року накладається його професійне зростання, поступове усвідомлення сутності професійної діяльності, вростання у професію, яке може бути й не вдалим, якщо професія обрана не свідомо. Це підтверджують сучасні дослідження, які свідчать, що для студентів економічних спеціальностей на різних етапах їх професійної підготовки властиві різні групи професійних цінностей.

Так, вивчення та узагальнення результатів дослідження А. Позднякової [3], вказує, що для студентів I – II курсів провідними є духовні цінності, а потім вже цінності пізнання. При цьому, цінності змісту професії, тобто професійно-групові цінності знаходяться на

останньому місті. Для студентів III курсу найбільше значення мають цінності пізнання та професійного саморозвитку. Однак певна невизначеність майбутнього впливає на те, що цінності умов, змісту та творчості праці економіста відсунені на останні сходинки ієрархії професійних цінностей. Для студентів IV та V курсів однакове значення мають духовні та матеріальні цінності, друге місце займають цінності професійного саморозвитку, а цінності змісту професії знову посідають останні позиції. Тобто випускники не орієнтовані на професійно-групові цінності, не усвідомлюють значущість та цінність професії економіста, що негативно вплине на їх особистий та професійний саморозвиток, подальшу професійну діяльність та соціалізацію у професійному середовищі.

Дослідження О. Селіверстової свідчать, що для майбутніх економістів матеріальний добробут та престиж професії посідають провідні місця у системі цінностей [4]. Далі, за мірою зменшення, для студентів економічних спеціальностей цінним є творчий, інноваційний характер професії, професійна самореалізація. При цьому, як вказує О. Селіверстова, професійна самореалізація пов'язується майбутніми економістами не з наявністю професійної компетентності, а з соціально-професійними зв'язками, що негативно впливає на процес набуття молоддю професії. Як й у попередньому прикладі ми бачимо, що професійно-групові цінності посідають нижні позиції в системі професійних цінностей студентів економічних спеціальностей.

Під час вивчення Н. Яремчук системи цінностей студентів Львівської комерційної академії, було встановлено, що ієрархія найважливіших цінностей майбутніх економістів включає: життя, гроші, здоров'я, матеріальну власність, патріотизм [5]. Це свідчить з одного боку, що майбутнім економістам властиві різні особистісні, соціальні та суто професійні цінності. З іншого боку, таке розшарування в ієрархії цінностей не тільки вказує на амбівалентний характер цінностей, але й вносить суперечливість у професійне становлення майбутнього фахівця й потребує ціннісної переорієнтації в процесі професійної підготовки.

Наведені приклади щодо невизначеності у студентів економічних спеціальностей професійних цінностей у всьому їх розмаїтті, певна неузгодженість різних видів професійних цінностей, призводить до відсутності у майбутнього економіста міцного духовно-морального підґрунтя його професійної діяльності. Все це свідчить про необхідність формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей на системній основі починаючи з перших років навчання у вищому навчальному закладі. Доцільність такого підходу підтверджена результатами дисертаційного дослідження С. Петрякової, яка здійснювала поетапне формування ціннісних орієнтацій як компонента підприємницького потенціалу у студентів економічних спеціальностей [6]. На початковому етапі навчання науковцем були сформовані у студентів уявлення про підприємницьку діяльність „як світ

втілених цінностей”, на основному етапі навчання – створено образ „Я-підприємець”, на заключному етапі – відбувалось налаштування студентів на проектування своєї підприємницької діяльності, визначення її етичних норм та створення образу „Я-ідеальне”.

Підготовку сучасного економіста В. Зінченко пов’язує із формуванням його професійної спрямованості. Дослідниця вказує, що цінності та сформовані на їхній основі ціннісні орієнтації займають „важливе місце у системі професійної спрямованості студентів, що є суспільним регулятором свідомості та поведінки людини, поєднуючи особистий і соціальний аспекти вибору й здійснення професійної діяльності. У соціальному плані мова йде про соціалізацію особистості: її входження у конкретне середовище, оволодіння соціальними ролями й функціями; у психологічному – про орієнтації на вид діяльності, особистісний розвиток і вдосконалення” [7]. Відповідно до цього, науковцем зроблено акцент на необхідності формування всіх аспектів професійної спрямованості, у тому числі й професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей, в процесі фундаментальної економічної підготовки на початковому етапі навчання.

Підтримуємо цю позицію і разом з тим вкажемо, що зміст формування професійних цінностей залежить від наявного розвитку системи професійних цінностей студентів, а також ступеня педагогічного впливу на розвиток професійних цінностей в різні періоди фахової підготовки. Це вимагає не тільки визначення стану сформованості професійних цінностей у студентів I курсу, але й здійснення моніторингу цього процесу протягом всього періоду навчання студентів економічних спеціальностей.

Визначаючи проблему формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей вважаємо доцільним розглянути підхід російської дослідниці Н. Непомнящої, яка запропонувала типізацію цінностей на підставі узагальнених планів функціонування суб’єкта, а саме: плану діяльності, плану відносин, плану свідомості та пізнання, які відбивають три провідних сфери буття людини [8]. На підставі цього дослідницею виділені три основних типи цінностей: діяльності, відносин, свідомості та пізнання, а також визначено, що значній кількості людей незалежно від сфери професійної діяльності властиві перші два типи цінностей.

Фахівці „реально-звичного” функціонування (тип відносин) не мають найбільш значущих для себе сфер дійсності. Такий фахівець занурений у звичайну ситуацію, в якій для нього та його буття різні сфери дійсності на розділені. Він прагне до відтворення та збереження старих звичайних способів та форм дій, відносин, знань тощо. При цьому виявляє інертність, стереотипність, обмеженість, небажання виходити за межі конкретно-обмежених звичних форм. Фахівцеві цього типу цінностей властиві невпевненість, несамостійність відносно всього нового.

Майбутнього фахівця діяльнісного типу цінностей відрізняє те, що у всій реальності для нього існує значуща сфера – діяльність, відносно якій він усвідомлює та стверджує себе та своє „Я”. Цінності даного типу виявляють на двох рівнях. Перший, більш низький, характеризується значущістю виконання дій, операцій за відсутністю спрямованості на отримання продукту. Важливо не зробити, а робити, тобто важливий сам процес роботи. Другий рівень передбачає більш високу ступінь розвитку структури діяльності, спрямованість на отримання результату, продукту.

Обидва типу фахівців мають значні недоліки в системі цінностей. Тому найбільш оптимальним є формування у фахівця універсальної ціннісної системи в якій рівнозначно значущими є цінності діяльності, пізнання та відношень.

Застосуємо даний підхід для опису майбутнього економіста з цінностями „реально-звичного” функціонування та цінністю діяльності.

Для майбутнього економіста з цінностями „реально-звичного” функціонування характерно ускладнення прийняття нового. Тому в процесі навчання, яке передбачає постійне привласнення нового змісту, нових способів діяльності, виникають перешкоди, труднощі. Такому студенту економічних спеціальностей важко чітко сформулювати цілі майбутньої професійної діяльності, встановити зв'язок між різними видами діяльності економіста та вибудувати відповідну ієрархію професійних цінностей. Оскільки діяльність економіста пов'язана з доволі частим перебуванням у стані невизначеності, необхідністю приймати відповідальні самостійні рішення, застосовуючи інформацію із різних сфер економічної дійсності, то перспектив успішної професійної реалізації та професійного розвитку фахівця з цінностями „реально-звичного” функціонування практично не має.

Майбутній економіст діяльнісного типу цінностей віддає перевагу ситуаціям, пов'язаним з виконанням діяльності, всім іншим. У діяльності такий фахівець виявляє увагу, зосередженість, старанність, самостійність, відповідальність, реалізує прагнення до самовдосконалення. Найкращих результатів такий фахівець досягає у трудовій діяльності з конкретними результатами. Однак пізнавальна діяльність у нього теж викликає труднощі, які виникають внаслідок неможливості переорієнтувати себе з виконання дій на нову сферу засвоєння нового. Тому нерозвинута цінність пізнання обумовлює низький рівень розвитку мислення, що призводить до обмеженості, недостатньо усвідомленої цінності професійної діяльності у всіх її виявах. Оскільки професійна діяльність економіста потребує аналітичного осмислення різноманітної інформації, пошуку інноваційних шляхів розвитку діяльності підприємства, інтеграції різних видів діяльності економіста, то подібний недолік у сформованості системи цінностей також буде гальмувати професійне становлення та самореалізацію молодого економіста. Крім того для фахівця діяльнісного

типу цінностей характерна відсутність цінності відносин, що ускладнює його спілкування та взаємодію з іншими фахівцями. Останнє не узгоджується з характером самої економічної діяльності.

При формуванні професійних цінностей у майбутніх економістів „реально-звичного” типу цінностей, нові елементи діяльності повинні додаватися поступово, з мінімальними змінами по відношенню до вже наявних. Презентуючи виконані завдання, студент на фоні „реально-звичного” функціонування виявить значущість сфері відношень, оскільки виконана ним робота буде оцінена усіма учасниками процесу. На цьому фоні із засвоєнням майбутнім економістом операційно-змістовної сторони цінностей діяльності визначиться та ствердиться його „Я” у зв’язку із досягненнями у діяльності.

Для майбутніх економістів діяльнісного типу цінностей потрібно, щоб сам зміст та результат виконаних дій передбачав пошук нового знання, отриманого в процесі колективної роботи. Оскільки презентація виконаних завдань залежить від пізнавальної діяльності, оволодіння новими видами діяльності та сумісного пошуку нових підходів до розв’язання поставлених викладачем проблем (особливо таких, що мають вихід на реальну практику), то у майбутнього економіста діяльнісного типу цінностей буде відбуватися ствердження „Я-майбутній економіст” у зв’язку із досягненням цінностей відношень та цінностей пізнання.

Все це свідчить про необхідність при організації процесу формування у студентів економічних спеціальностей професійних цінностей враховувати до фахівців якого типу цінностей можна віднести студентів. Саме тому важливо забезпечити у процесі професійної підготовки формування універсальної ціннісної сфери майбутнього економіста.

Невід’ємною частиною формування економічного мислення українська дослідниця В. Ковальчук вважає розвиток професійних цінностей. Таку позицію науковець пояснює тим, що економічне мислення, проявом якого є економічна поведінка, фактично є здатністю фахівця економічного профілю до „пізнання явищ економічної дійсності, її суті та наявності між ними зв’язків, до ефективного розв’язання різноманітних економічних проблем” [9]. В процесі цього пізнання відбувається оцінки явищ економічної дійсності, встановлення їхньої цінності та співвідношення із власною системою професійних цінностей. Основними напрямками формування економічного мислення узгодженого із професійними цінностями економіста. В. Ковальчук пропонує здійснювати не просто в процесі фахової підготовки, але й організації проблемного навчання. Це дає можливість студентам економічних спеціальностей застосувати весь комплекс розумових ситуацій для вирішення професійних проблем, розвиває їх активність, діловитість, відповідальність. Але й найголовніше, на чому наполягає В. Ковальчук, застосування проблемного навчання дозволяє студентам комплексно залучити емоційні, мотиваційні і вольові психічні процеси,

тобто „пережити”, усвідомити, зробити невід’ємною часткою своєї особистості певні професійні цінності.

Вважаємо, що описаний підхід має певний сенс щодо формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей. Разом з тим, чисельні дослідження вказують, що організація проблемного навчання – це досить складний процес, оскільки саме розв’язання проблемних ситуацій вимагає значного часу, який досить не просто виділити у межах навчальних занять та самостійної поза аудиторної роботи студентів. Крім того, проблемне навчання вимагає високого рівня розвитку навчально-пізнавальної діяльності оскільки уподібнюється науковому пошуку. Тобто, такий підхід доречно застосовувати тільки на старших курсах.

На наш погляд, весь процес професійної підготовки студентів економічних спеціальностей можна уявити як формування в їхній свідомості цінності майбутньої професійної діяльності та усвідомлення себе як носія професійних цінностей. Ми погоджуємось із думкою Г. Чижакової та А. Позднякової, що у процесі професійної підготовки майбутніх економістів необхідно орієнтувати їх на ті цінності, які розкривають сутнісні характеристики майбутньої професійної діяльності та формують свідоме відношення до професії як цінності вже на початковому етапі навчання [10]. Цінності, які розкривають сутність професійної діяльності, дозволять сформуванню у майбутнього економіста ідеальні зразки цієї діяльності, знання про ціннісні аспекти економічної діяльності, свідомого ціннісного відношення до неї. Однак важливо, щоб студенти усвідомлювали – максимальне наближення до ідеалу можливо тільки за умов підтримки професійних цінностей усім колективом та адміністрацією підприємства. Вкажемо також, що дослідницями зроблено акцент на формуванні професійних цінностей саме в процесі вивчення фахових дисциплін завдяки аксіологічному наповненню змісту навчання.

Інший підхід у формуванні професійних цінностей запропоновано російським дослідником Л. Душацким, який свою дослідну роботу базував на тому, що статус особистості є її усвідомленою цінністю. Тому при формуванні рефлексії власного статусу людина орієнтується на референтну групу та залежить від неї. У той же час, переживання людиною власного статусу, надання йому внутрішньої значущості є набуттям самої особистості [11].

Оскільки статус є фіксованим поняттям соціальної позиції, певної ролі, то майбутньому економісту необхідно співвіднести свою соціальну роль з цінностями, нормами поведінки, традиціями та звичаями професійного середовища. Крім того, професійний статус має й соціальний статус, тобто комплексну оцінку соціальної позиції фахівця, на що значною мірою впливає й престиж професії, рівень доходів, рівень освіти, затребуваність професії на ринку праці тощо. Переживання особистістю професійного статусу як особистісної цінності впливає на формування у студентів свідомого відношення до професії як цінності.

Зазначимо, що Л. Душацьким пропонується розв'язання означеної проблеми в умовах фахової підготовки студентів економічних спеціальностей.

Однак, на наш погляд, запропонований підхід – це тільки один із аспектів формування професійних цінностей у майбутніх економістів, оскільки професія економіста хоча й є престижною, ринок праці не здатен забезпечити всіх випускників ВНЗ роботою. Відповідно до цього робити статус професії основним важелем формування професійних цінностей майбутніх економістів не є ефективним. Разом з тим, прийняття професії як цінності досить важливо, тому що це відображає розуміння студентом значущості професійної діяльності для професійного та особистісного зростання, сприяє його подальшому саморозвитку, у тому числі й кар'єрному. У зв'язку з цим, надання майбутньому економісту можливості в процесі професійної підготовки відчувати статусність є важливим. Проте необхідно пояснити студенту розбіжність між побутовою та професійною економікою, побутовою та професійною поведінкою, що сприятиме формуванню професійної економічної свідомості та професійної економічної поведінки, основою яких є професійні цінності.

Таким чином, розглянуті нами підходи, безумовно, тільки окреслюють різні напрями формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей. Проте, їх загальної рисою стає розв'язання проблеми формування професійних цінностей у майбутніх економістів у процесі фахової підготовки починаючи з перших років навчання. При цьому, під фаховою підготовкою дослідниками розуміється й фундаментальна економічна освіта, спільна для всіх напрямів економічної підготовки. Погоджуємось з цим підходом та вважаємо, що саме фахова підготовка дозволяє сформувати у майбутнього фахівця стійку систему відношень до різнобічних аспектів обраної професійної діяльності, налаштувати на активну, творчу відповідальну працю, постійний саморозвиток у професії. Означене визначає необхідність знаходження шляхів ефективного формування у студентів професійних цінностей в процесі фахової підготовки, що потребує дослідження стану розв'язання цієї проблеми в умовах наявного навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

- 1. Низамієва Л. Ю.** Професійно-орієнтованість направленості математического образования в экономическом вузе [Электронный ресурс] / Л. Ю. Низамієва // Общероссийская электронная научная конференция на основе интернет-форума „Актуальные вопросы современной науки и образования”. – 2009. – Режим доступа : <http://e-conf.nkras.ru/konferencii/2009/Nazamieva.pdf>.
- 2. Бахтин М. М.** Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1988. – 423 с.
- 3. Позднякова А. Л.** Формирование ценностного отношения будущего

спеціаліста к професіональній діяльності (на прикладі підготовки економістів) / Позднякова Анастасія Леонидовна : Дисс ... канд. пед. наук : 13.00.08. – Чита, 2011. – 323 с. **4. Селиверстова О. В.** Ожидания будущих экономистов от выбранной профессии в условиях процесса формирования профессиональной социализации / О. В. Селиверстова // Вестник ХГАЭП. – 2011. – № 2 (53). – С. 93 – 97. **5. Яремчук Н.** Система ціннісних орієнтацій професійної підготовки майбутніх економістів / Н. Яремчук // Вісник Львів. ун-ту : Серія педагогічна. – 2008. – Вип. 24. – С. 132 – 138. **6. Петрякова С. Ю.** Педагогические условия формирования ценностных ориентаций как компонента предпринимательского потенциала у студентов экономического колледжа : учителя : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования” / С. Ю. Петрякова. – Ульяновск, 2006. – 25 с. **7. Зінченко В. О.** Формування професійної спрямованості студентів економічних спеціальностей на початковому етапі навчання : дис ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Зінченко Вікторія Олегівна. – Луганськ, 2007. – 264 с. **8. Непомнящая Н. И.** Ценность как личностное основание : Типы. Диагностика. Формирование / Н. И. Непомнящая. – М. : Изд-во МПСИ; Воронеж : Изд-во НПО „МОДЭК”, 2000. – 176 с. **9. Ковальчук В. Б.** Педагогічні умови формування професійного мислення майбутніх фахівців економічного профілю у вищих навчальних закладах : Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / В. Б. Ковальчук. – К., 2007. – 20 с. **10. Чижакова Г. И.,** Позднякова А. Л. Организационно-педагогические условия формирования ценностного отношения будущего специалиста экономической сферы к профессиональной деятельности / Г. И. Чижакова, А. Л. Позднякова // Вестник ТГПУ. – 2009. – Вып. 7 (85). – С. 132 – 136. **11. Душацкий Л. Е.** Ценностно-мотивационные детерминанты российских предпринимателей / Л. Е. Душацкий // СОЦИС. – 2004. – № 7. – С. 91 – 95.

Потуй Ю. П. Формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей: погляди науковців

У статті досліджено погляди науковців на процес формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей. Визначена необхідність побудови цілісного науково обґрунтованого підходу до формування професійних цінностей майбутніх економістів у процесі фахової підготовки починаючи з перших років навчання. Виявлено, що формування професійних цінностей у студентів економічних спеціальностей тісно пов'язано з процесом становлення економічного мислення та формування професійної спрямованості їхньої особистості, а також потребує урахування до фахівців якого типу цінностей можна віднести студентів.

Ключові слова: професійні цінності, професійні цінності економіста, професійна спрямованість, економічне мислення, статус професії.

Потуй Ю. П. Формирование профессиональных ценностей у студентов экономических специальностей: взгляды ученых

В статье проведено анализ взглядов ученых на процесс формирования профессиональных ценностей у студентов экономических специальностей. Определена необходимость построения целостного научно обоснованного подхода по формированию профессиональных ценностей у будущих экономистов в процессе их профессиональной практической подготовки начиная с первых лет обучения. Выявлено, что формирование профессиональных ценностей у студентов экономических специальностей тесно связано с процессом становления экономического мышления и формирования профессиональной направленности их личности, а также требует учета того, к специалистам какого типа ценностей относятся студенты.

Ключевые слова: профессиональные ценности, профессиональные ценности экономиста, профессиональная направленность, экономическое мышление, статус профессии.

Potuy Yu. P. Formation of Professional Values at Students of Economic Specialties: Views of Scientists

In article it is carried out the analysis of views of scientists on process of formation of professional values at students of economic specialties. Professional values of the economist are the most significant for this expert of the phenomenon which define sense, regulate and direct its professional activity in the economic sphere, became a basis for a choice and mastering by a profession of the economist, his professional growth and receiving as a result of professional activity of socially significant results. It is established that at different stages of vocational training for students of economic specialties different groups of professional values are peculiar. The analysis of results of the last researches testifies that for students of economic specialties professional and group values take the bottom positions in hierarchy of values. And the most significant values have ambivalent character. Need of creation of complete scientifically reasonable approach is determined by formation of professional values at future economists in the course of their vocational practical training since first years of training. It is revealed that formation of professional values at students of economic specialties is closely connected with process of formation of economic thinking and formation of a professional orientation of their personality, and also demands the accounting of that what experts of type of values students treat.

Key words: professional values, professional values of the economist, professional orientation, economic thinking, profession status.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2014 р.

Прийнято до друку – 24.01.2014 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Савченко С. В.